

Spis treści

Wprowadzenie – czym jest korupcja	7
Podziękowania	17

ROZDZIAŁ I

1. Korupcja – znaczenie pojęcia	19
2. Definicja korupcji	23
2.1. Definiowanie uwzględniające korupcję w sektorze prywatnym	30
2.2. Inne problemy definicyjne	31
2.3. Definicje w wybranych aktach prawnych	32
3. Korupcja jako zjawisko funkcjonalne	34
4. Typologia korupcji	36
4.1.1. Korupcja mała	37
4.1.2. Korupcja wielka	38
4.2. Ocena korupcji przez społeczeństwo	45
4.3. Rynek korupcyjny	48
4.3.1. Korupcja rynkowa	48
4.3.2. Korupcja zawężona	48
5. Formy korupcji	50
6. Przyjęta w pracy definicja i forma korupcji	55
7. Dobro wspólne	57
8. Przyczyny korupcji	58
9. Korupcja a inne zjawiska	62

ROZDZIAŁ II

1. Systemowe uwarunkowania korupcji	65
1.1. Czynniki ekonomiczne	65
1.2. Czynniki polityczne – legitymizacja	71
1.2.1. Ocena i przestrzeganie przez rządzonych formalnych reguł systemu	72
1.2.2. Zaufanie do rządzących	73

1.2.3. Inne czynniki legitymizacji	74
1.2.4. Legitymizacja proceduralna	77
1.2.5. Zasada dobrych rządów i legitymizacja	78
2. Społeczno-kulturowe uwarunkowania korupcji	80
2.1. Kapitał społeczny	80
2.1.1. Elementy kapitału społecznego	82
2.1.2. Rodzaje sieci kapitału społecznego	83
2.2. Zaufanie	85
2.3. Amoralny familizm	86
2.4. Religia	90
2.4.1. Postawy kształtowane przez religię	92
2.4.2. Kulturotwórcza rola religii	94
2.5. Wartości	95
2.5.1. Uczciwość osobista	97
2.6. Indywidualizm i kolektywizm	97
2.7. Kultury narodowe	101
2.8. Polska kultura narodowa	106

ROZDZIAŁ III

1. Najstarsze wzmianki dotyczące łapownictwa	115
1.1. Korupcja w systemie demokracji ateńskiej	116
1.2. Korupcja w imperium rzymskim	121
2. Korupcja i jej mechanizmy w I Rzeczypospolitej na tle innych państw	122
2.1. Modernizacja i presja awansu	134
3. Korupcja w okresie zaborów	136
4. Korupcja w II Rzeczypospolitej	140
5. Korupcja w PRL	148
6. Korupcja w III RP	151
6.1. Normy prawne określające przestępstwa korupcyjne w III RP	156

ROZDZIAŁ IV

1. Wolność prasy	158
2. Opinia publiczna – geneza	160
2.1. Kształtowanie opinii publicznej	163

2.2. Metodyka kształtowania opinii publicznej	164
2.2.1. Teoria porządku dnia	164
2.2.2. Torowanie	165
2.2.3. Nadawanie znaczenia	166
3. Komunikacja polityczna	167
3.1. Ukryte funkcje komunikacji politycznej w demokracji dyktatorskiej	169
4. Diagnoza poziomu korupcji	173
4.1.1. Percepcja	174
4.1.2. Doświadczenia własne	175
4.2. Diagnoza zjawiska przez ośrodki badania opinii publicznej	180
4.2.1. Wnioski jakie płyną z percepcji korupcji	188
4.3. Obraz korupcji na podstawie wyników badań ogólnopolskich	189
4.3.1. Wielkość korupcji	189
4.3.2. Zainfekowane korupcją sfery życia społecznego	190
4.3.3. Doświadczenia osobiste: dawanie łapówek, znajomość biorących, przyjmowanie	196
5. Profil nadużyć w sektorze prywatnym	199
6. Korupcja jako problem społeczny	206
7. Transparency International – kontrowersje pomiaru	207

ROZDZIAŁ V

1. Teoria agencji	212
2. Teoria wymiany społecznej	226
2.1. Norma wzajemności	226
2.2.2. Instytucjonalizacja normy wzajemności	231
3. Korupcja jako kapitał społeczny	239

ROZDZIAŁ VI

1. Region – określenie pojęcia	244
1.1. Typy regionów	245
1.2. Kryteria regionalizacji	248
1.3. Pogranicze	249
1.4. Określenie granic regionu podlaskiego	252

2. Podlasie – historia osadnictwa, przeobrażenia administracyjne	255
3. Stan szlachecki w Polsce i na Podlasiu	260
4. Zróżnicowanie regionalne w Polsce	263
4.1. Kongresówka	271
5. Reelekcja	280
6. Przestępstwa korupcyjne w województwie podlaskim	290
7. Pobieżna charakterystyka badanych miast	297
 Zakończenie	 301
Bibliografia	303
Spis tabel	326
Spis wykresów	327
Spis rysunków	327
Spis map	327